

GESCHIEDENIS van hoogte- en dieptepunten

Op 20 november verschijnt het boek 'De liberale opmars' van oud-parlementair journalist André Vermeulen. Een boeiend en een enkele keer onthullend overzicht van hoogte- en dieptepunten in de geschiedenis van 65 jaar VVD-fractie. Vanaf de eerste gesprekken in 1948 in Amsterdam tot de onrust over de inkomensafhankelijke zorgpremie in oktober 2012.

Hij krijgt die vraag regelmatig. 'Waarom schrijf je een boek over 65 jaar VVD-fractie, in plaats van bijvoorbeeld 75?' André Vermeulen heeft er een nuchter antwoord op. "Omdat ik de belangrijkste personen uit de laatste decennia nog kon spreken." De oudste was Els Veder-Smit, oud-lid van de Eerste Kamer en Tweede Kamer en van 1978 tot september 1981 staatssecretaris van Volksgezondheid en Milieuhygiëne. "Ze is nu 92, maar nog zeer helder van geest. Ze heeft echter geen computer, dus heb ik de passages waarin zij voorkomt, uitgeprint en opgestuurd. Toen de deadline eigenlijk al verstreken was, belde ze met de mededeling dat ze de tekst nergens meer kon vinden. Toen heb ik het maar langzaam voorgelezen."

Geen notulen

Het idee voor een 'jubileumboek' bestond al bij de VVD-fractie rond het 60-jarig bestaan. "Toen was er echter geen tijd en geen geld," weet André Vermeulen. "In een gesprek met oud-ambtelijk secretaris Artha Ament kwam het idee weer naar voren. Uiteindelijk heeft de vorige fractie mij formeel de opdracht gegeven om het boek te schrijven. Ik ben begin 2011 begonnen. Eerst heel veel lezen, met name over de eerste periode. Daarna gesprekken met (oud-)fractieleiden en andere betrokkenen; 66 in totaal. Zonder die gesprekken was het nooit gelukt, want de VVD-fractie maakt geen notulen van de vergaderingen, alleen besluitenlijstjes."

Gelukkig voor André Vermeulen heeft Artha Ament gedurende haar lange loopbaan bij de VVD-fractie veel in schriften genoteerd. "Die mocht ik niet gebruiken, maar als ik teksten naar haar stuurde, kon ze bepaalde dingen zelf in haar schriften checken." Waarmee de auteur niet wil suggereren dat er driftig censuur op zijn werk is toegepast. "Integendeel; toen ik begon zijn er wel wat grappen gemaakt over rode potloden, maar uiteindelijk heb ik heel vrij en heel onafhankelijk kunnen werken. En vrijwel iedereen die ik benaderde, heeft meegewerkt. Ook Mark Rutte, die ruim de tijd nam voor een gesprek."

Veel plezier

Er waren twee weigeraars: Jaap Metz, die in november 1982 van de redactie burelen van De Telegraaf voor vier jaar naar de Tweede Kamer verhuisde, en Geert Wilders. Met

name de laatste heeft Vermeulen node gemist als gesprekspartner. "Hij komt veel in het boek voor, dus is het jammer dat ik niet zijn eigen belevenis van de gebeurtenissen heb kunnen horen." De mensen die hij wel sprak – soms meerdere keren zoals Hans Wiegel en Ed Nijpels – heeft hij de weergave van die gesprekken gestuurd. Uiteindelijk was er maar een gesprekspartner die achteraf wat wilde schrappen.

André Vermeulen heeft zo'n 1.500 uur aan het boek gewerkt. "Het is het leukste dat ik in mijn werkzame leven heb gedaan. Het was een bijzondere ervaring om echt achter de schermen te kijken en informatie te krijgen die ik als journalist vroeger graag had willen hebben. Ik heb ook veel anekdotes gehoord die erg leuk zijn, maar waar ik in dit boek niets mee kon doen."

Fractieleiders

Het boek beschrijft verschillende perioden in de geschiedenis van de VVD-fractie. Voor de schrijver was de periode 1982-1990 de interessantste. Het hoofdstuk over die periode heet 'Van trammelant en terugval'. Het beschrijft de periode waarin aanvankelijk Ed Nijpels furor maakt als lijsttrekker en fractievoorzitter, totdat hij in 1986 ten val komt vanwege de verkiezingsnederlaag. Ook geeft het boek inzicht in de manier waarop in 2003 Jozias van Aartsen voor veel mensen onverwacht de nieuwe fractievoorzitter wordt, als opvolger van Gerrit Zalm. Dit tot verdriet van Frank de Grave en Henk Kamp die zich ook

kandidaat hadden gesteld. De latere perikelen rond Geert Wilders, Ayaan Hirsi Ali en Rita Verdonk worden eveneens uitgebreid beschreven.

Oprichting EEG

Voor de liefhebbers van de politieke geschiedenis zijn de eerste twintig jaar misschien wel het meest boeiend. Zo lezen we dat toenmalig fractievoorzitter Oud zich in maart 1957 zorgen maakte over de effecten van de oprichting van de Europese Economische Gemeenschap (EEG). Hij wilde een bepaling in het verdrag laten opnemen dat Nederland eruit kan stappen als de bevolking zo hard groeit dat het lidmaatschap van de EEG een ongunstige uitwerking op de werkgelegenheid krijgt. Zijn partijgenoot Van Leeuwen vond dat de paragraaf over concurrentie 'rammelt als een boerenkar op een heiweg'.

'De liberale opmars' is een uitgave van Uitgeverij Boom in Amsterdam en wordt op 20 maart in de Tweede Kamer gepresenteerd aan de huidige VVD-fractievoorzitter, Halbe Zijlstra. Schrijver André Vermeulen was van 1981 tot 1997 ANP-verslaggever in de Tweede Kamer. Daarna was hij acht jaar hoofdredacteur van het magazine van MKB-Nederland. Tegenwoordig werkt hij als zelfstandig auteur en journalist.